

16.10.2018

LAUSUNTO SUURELLE VALIOKUNNALLE SUOMEN EU-PUHEENJOHTAJUUSKAUDEN PAINOPISTEALUEISTA

1. Suositukset

Plan International Suomi toivoo, että eduskunta nostaa sukupuolten tasa-arvon ja sen alla eniten uhattuna olevan seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeudet EU:n puheenjohtajuuskauden yhdeksi kärkiteemaksi osana kestävän kehityksen Agenda2030:n toimeenpanoa.

Plan ja järjestöjen yhteinen Seksuaalioikeusverkosto¹ suosittavat lisäksi, että Suomi aktiivisesti kehittää ja tiivistää Like minded -maiden yhteistyötä, jotta seksuaalioikeuksia puolustavat maat pystyvät paremmin toimimaan yhtenä rintamana EU:n sisällä ja globaaleilla foorumeilla. Suositamme, että EU-puheenjohtajuusohjelmassa ja puheenjohtajuuskauden aikana Suomi puolustaa kokonaisvaltaista seksuaalikasvatusta, sillä se auttaa yksilöitä tekemään itselleen ja yhteisölleen edullisia päätöksiä sekä ehkäisee muun muassa väkivaltaa, ei-toivottuja raskauksia, seksitauteja ja turvattomia abortteja. Suositamme myös, että Suomi varmistaa, että äitiys- ja lapsiterveyden lisäksi EU edistää laaja-alaisesti seksuaaliterveyttä ja -oikeuksia.

Lisäksi toivomme, että Suomi ajaa aktiivisesti seksuaali- ja lisääntymisterveydelle ja -oikeuksille korvamerkittyä rahoitusta EU:n monivuotisessa rahoituskehityksessä.

2. Perustelut

Tasa-arvon ja seksuaali- ja lisääntymisoikeuksien merkitys kestäväälle kehitykselle kriittinen

Sukupuolten tasa-arvo on kriittinen kestävän kehityksen toteutumisessa. Tyttöjen ja naisten oikeuksien edistämisellä on kerrannaisvaikutus köyhyyden poistamiseen ja se on avaintekijä ihmisoikeuksia kunnioittavien, sosiaalisesti oikeudenmukaisten ja kriisinsietokykyisten demokraattisten yhteiskuntien kehityksessä. Tyttöjen ja naisten aseman parantaminen hyödyttää todistettusti koko yhteisöä ja yhteiskuntaa. Naiset sijoittavat 90 prosenttia tuloistaan takaisin perheidensä hyväksi, miehet 30–40 prosenttia.

¹ Seksuaalioikeusverkosto on suomalaisten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja globaalia oikeudenmukaisuutta ajavien järjestöjen muodostama vaikuttajaverkosto, jota koordinoi Väestöliitto. Verkostossa toimivat Amnestyn Suomen osasto, Hivpoint, Ihmisoikeusliitto, Kehys, Monika-Naiset liitto, Naisjärjestöjen Keskusliitto, Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS, Plan International Suomi, Seta, Sexpo, Solidaarisuus, Suomen UN Women, Suomen World Vision, Vammaiskumppanuus ja Väestöliitto.

Olennainen osa tyttöjen ja naisten oikeuksien edistämistä on huolehtia jokaisen oikeudesta määrätä omasta kehostaan. Seksuaalioikeuksien toteutuminen on varsinkin naisten ja tyttöjen koulunkäynnin ja yhteiskunnallisen osallistumisen kulmakivi. Sillä on myös olennainen vaikutus laajemmin kestävään kehitykseen.

Mahdollisuus välttää varhaisia raskauksia sallii tyttöjen käydä koulua pitempään. Koulutetut naiset avioituvat myöhemmin, saavat vähemmän ja terveempiä lapsia, ovat itse terveempiä, kykenevät kouluttamaan itsensä ja lapsensa varmemmin sekä pääsevät osallistumaan kodin ulkopuoliseen työhön ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Maailmassa on 214 miljoonaa naista, jotka haluaisivat käyttää turvallista ja tehokasta ehkäisyä, mutta heillä ei ole sitä varten tietoa, ehkäisymenetelmiä tai varaa. Lapsiluku ylittää perheiden toivoman lapsiluvun systemaattisesti varsinkin köyhimmissä maissa. Nopea väestönkasvu on haaste, joka vaikeuttaa niin köyhyyden vähentämistä kuin ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista.

Seksuaalioikeuksien ja -terveyden puolustajien aktivoiduttava

Plan International Suomi on seurannut huolestuneena keskustelua naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista Euroopan unionissa. EU:n alueella toimii liki 500 ryhmittymää, joiden agendalla on eri tavoin naisten ja vähemmistöjen oikeuksien rajoittaminen. Ryhmät ovat kasvattaneet voimiaan Euroopassa ja muualla maailmassa.

Esimerkiksi EU:n kehityspoliittisessa konsensuksessa seksuaaliterveyttä ja -oikeuksia käsittelevä kappale on ainoa, jonka tavoitteita edistää pelkkä Euroopan Unioni, eivätkä EU ja sen jäsenmaat. Aborttioikeutta on puolestaan viime vuosina haluttu rajata Liettuassa, Slovakiassa, Espanjassa ja Puolassa.

Samaan aikaan Yhdysvaltojen presidentti Trumpin hallinnon Mexico City Policy:n toimenpiteiden johdosta monet kehittyvissä maissa toimivat perhesuunnittelujärjestöt joutuvat lopettamaan toimintansa. Rahoitusleikkausten kielteiset vaikutukset ulottuvat mm. miljoonien afrikkalaisten tyttöjen ja naisten terveyteen ja arkeen.

Naisten ja tyttöjen oikeuksien vastaiset toimijat ja muutokset tarvitsevat vastavoimaksi Suomen kaltaisia äänenkääntäjiä, joilla on itsellä näyttöä, kuinka panostus sukupuolten tasa-arvoon sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen on tuonut vaurautta ja hyvinvointia. Plan International toivoo yhdessä 14 muun Seksuaalioikeusverkoston järjestön kanssa, että Suomi aktivoituu edistämään seksuaali- ja lisääntymisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä poliittisella tasolla ja samalla vahvistaa profiiliaan tasa-arvotoimijana.

Plan International Suomi

Lisätietoja:

Niina Nurkkala
 Vaikuttamistyön asiantuntija
niina.nurkkala@plan-international.org
 +358 50 471 4328